

V nedeljo, dne 6. novembra 1910

zvečer ob osmih

v veliki dvorani hotela „Union“

v spomin 50 letnice slovenske narodne himne

≡ »Naprej zastava Slave!« ≡

skladatelju

DAVORINU JENKOTU

častnemu članu „Glasbene Matice“

ČASTNI VEČER.

Izvajajo se izključno skladbe **Davorina Jenkota** pod vodstvom koncertnega vodje g. **Mateja Hubada**.

Sodelujejo: g. **dr. Fran Ilešič**, c. kr. profesor, gospa **Jeanette pl. Foedrantspergova** (sopran), g. **Ljubiša Iličič** (tenor), orkester »Slov. Filharmonije«, pomnožen z nekaterimi učitelji in gojenci »Glasbene Matice« in pevski zbor »Glasbene Matice«.

— — —
VZPORED:

1. **Slavnostni govor.** Govori g. dr. Fr. Ilešič.
2. a) **Pobratimija.**
b) **Lipa.**
c) **Na moru.** } Poje moški zbor »Glasbene Matice«.
3. **Slavnostna uvertura** za veliki orkester. Izvaja orkester »Slov. Filharmonije« pod vodstvom kapelnika g. Edvarda Czajaneka.
4. a) **Strunam.**
b) **Dve utvi.**
c) **Kam?** } Pesmi s spremljevanjem klavirja.
Poje g. Ljubiša Iličič.
5. a) **Na tujih tleh.** Dvospev za ženska glasova s spremljevanjem klavirja. Poje ženski zbor »Glasbene Matice«.
b) **Tiha luna.** Mešan zbor.
c) **Tanana.** Zbor ciganov iz spevoigre »Vračara«; mešan zbor s spremljevanjem orkestra.
6. **»Kosovo«.** Uvertura za veliki orkester. Izvaja orkester »Slov. Filharmonije« pod vodstvom kapelnika g. Edvarda Czajaneka.
7. a) **Mlada Jelka.** Romanca za sopran s spremljevanjem klavirja. Poje gospa Jeanette pl. Foedrantspergova.
b) **Kvartet** iz spevoigre »Vračara« s spremljevanjem orkestra. Pojo: gospa Jeanette pl. Foedrantspergova, gdč. Angela Maličeva in gg.: Leopold Kovač in Emil Rumpelj.
8. **Vabilo.** Moški zbor.
9. **»Naprej zastava Slave«.** Slovenska narodna himna. Moški zbor.

CENE PROSTOROM: Sedeži po 1, 2 in 3 K, stojišča po 60 vin., za dijake po 20 vin., se dobivajo pri gospe Češarkovi v Šelenburgovi ulici in na večer pri blagajni. Besedilo brezplačno istotam.

Besedilo.

1. Pobratimija.

Naj čuje zemlja in nebó,
kar dans pobratimi pojó!
Naj se od ust do ust razlega,
kar tu med nami vsak prisega:
da srce zvesto, kakor zdaj,
ostalo bode vekomaj.

In ko ločitve pride čas,
na razna pota žene nas:
Tu ná! pobratim, roko mojo,
ti mi podaj desnico svojo,
da srce zvesto, kakor zdaj,
ostalo bode vekomaj.

Beseda dana — vez velja!
Ne zemlje moč, ne moč nebá
in ne pekla ognjena sila
vezi ne bode razrušila:
saj srca zvesta, kakor zdaj,
ostala bodo vekomaj.

Simon Jenko.

Moški zbor, zložena leta 1859. na Dunaju, je sploh prva skladba, ki jo je zložil Davorin Jenko. Po 1848. letu so se Slovenci jeli šele polagoma zavedati svoje narodnosti in narodne samostojnosti. Skozi enajst let po preporodu se je vžigala in slednjič pojavila med slovensko inteligenco narodna navdušenost. Slovenski visokošolci so se začeli družiti in navduševati v narodnem smislu. V tej navdušenosti je prosil Davorin Jenko, kot visokošolec na Dunaju, svojega prijatelja Simona Jenkota, naj bi zložil besede pesmi, ki bi jo Slovenci ob vsakovrstnih sestankih peli in ki bi izražala, da se čutijo sploh Slovence, ter zajedno netila smisel za pobratimstvo jugoslovanskih narodov. Simon Jenko mu je izročil besedilo in Davorin je zložil 1859. leta to pesem, ki se je prvič pelala na Dunaju v gostilni „zum grünen Zeisig“. Pesem je Slovence toliko navdušila, da se z Dunaja hitro razširila po vsem Slovenskem. Na Štajerskem posebe, se je smatrala 30 let kot nekak časten „motto“ Slovencev. Z ljubeznijo in navdušenostjo so jo peli na vseh sestankih, shodih in slavnostih ter jo visoko čislali.

○ ○

2. Lipa.

Lipa zelenela je
tam v dišečem gaji,
s cvetjem me posipala,
djal sem, da sem v raji!
Veje raztezavala
k nebu je visoko;
meni pa je do srca
segala globoko.

Spavaj draga ljubica!
Večno ne boš spala;
nova pomlad zelena
novi cvet bo gnala.
Zopet bodo tičice,
tičice presladke,
pesmice prepevale,
pesmice pregladke.

Tičice je miljena
v senčico vabila;
kadar ležal sem pod njo
me je ohladila!
Sadaj pa je revica
skoraj ovenela,
cvetje, perje ljubljeno
zima ji odvezla.

Pa boš zopet lipica
v senco nas vabila,
dragim svojim srčeca
miljeno hladila!
Bratje naši se hladé
radi v tvoji senci,
prsi, čela in glavé
opletaje z venci!

M. Vilhar.

Tudi to pesem je zložil slavljeneec leta 1859 na Dunaju, a po „Pobratimiji“. Prvotno je bila komponirana za mešan zbor. Prvikrat jo je pelo „Slovensko visokošolsko pevsko društvo“. Krasna, čuta polna pesem se je po Slovenskem razširila tako, da je postala narodna last.

3. Na moru.

Zložena leta 1867. Izvajalo jo je prvikat „Beogradsko pjevačko društvo“.

Dunte vetri, dunte s gora
i planine visokije.
Sred pučine sinjeg mora
ladja moja zaman gnije.

Bela jadra zaman stoje
naperena kao krila,
a mornari tužni broje
dane, što jih tuga svila.

Dunte vetri, mili dragi,
da ja spasem ladju moju,
nečete li duvat blagi
a vi krente burnost svoju
i razbite ladju moju.

Slavnostno uverturo za veliki orkester je Davorim zložil v Beogradu leta 1902. Prvikrat se je izvajala v narodnem gledališču istotam.

4. Strunam.

Zložena leta 1860. na Dunaju še pred „Naprejem“. Izvajali so jo prvič v „Slovenskem visokošolskem pevskem društvu“. Prvotno je zložena za samospjev s spremljevanjem klavirja; še le pozneje se je prlredila za moški zbor.

Strune, milo se glasite,
milo, pesmica, žaluj!
Srca bolečine skrite
trdosrčni oznanuj;
Kak bledi mi moje lice,
kak umira luč oči,
kak teko iz njih solzice,
ki ljubezen jih rodi.

Od željá kako zdihuje,
po nji hrepeni srcé,
kak mu je veselje tuje,
kak od sreče nič ne vé;
kak s seboj me vedno vleče,
koder hodi njen obraz,
kak obličje nje cvetoče
v srcu nosim vsaki čas;

in kak ve, ki bi nje hvalo
rade pele zanaprej,
ak' se ne usmili kmalo
mor'te vtihniti' vekomej!
Te in take ve nosite
tožbe, strune, tja do nje;
ako mor'te, omečite
neusmiljeno srcé.

Prešeren.

5. Kam?

Zložena 1860. leta na Dunaju.

Ko brez miru okrog divjam,
prijatli vprašajo me, kam?
Vprašajte raj' oblak neba,
vprašajte raje val morja,
kedar mogočni gospodar
drevi jih semtertja vihar.

Oblak ne ve in val ne kam,
kam nese me obup, ne znam,
Samo to znam, samo to vem,
da pred obličje nje ne smem;
in da ni mesta vrh zemlje,
kjer bi pozabil to gorje!

Prešeren.

6. Dve utvi.

Zložena leta 1860. na Dunaju tudi pred „Naprejem“.

Dve utvi sta priletele
v jezero pod skalni grad,
tam plavata družno po vodi,
veslata v kristalni hlad.

Jaz gledam skoz okno dve utvi,
in v meni utriplje srce,
zamišljeno v dneve pretekle,
na lice usiplje solze.

F. Levstik.

7. Na tujih tleh.

Zložena 1899. leta v Belemgradu. Izvajali so jo prvič v narodnem gledališču istotam.

Oj, le šumi, gozd nad mano,
senčni gozd na tujih tleh,
zdi se mi, da pesem znano
poješ o nekdanjih dneh!

Daleč plove misel meni
čez planine in ravni:
da to gozd je moj zeleni,
ki nad mano zdaj vrši!

Da, to spet so trate rodne,
ki jih lepših nima svet,
polja zrem, vrtove plodne
vse, kot bilo prejšnjih let!

Šumi, šumi, gozd zeleni,
pesem poj o prešlih dneh ...
Kaj ti veš, kako je meni,
ko medlim na tujih tleh!

A. Funtek.

8. Tiha luna.

Zložena leta 1860. na Dunaju. Pelo jo je prvič „Slovensko visokošolsko pevsko društvo“.

Tiha luna jasno sije,
duh moj misli na svoj dom,
srce zanjga strastno bije,
Bogve, kdaj ga videl bom;
vmes so hribi in doline,
vmes šumenje bistrih rek,
daleč, daleč so planine,
daleč Save je iztek.

Srečna zemlja mi domača,
drag mi zmir je tvoj spomin,
k tebi srce se obrača
sred težav in bolečin;
sred radostnega veselja,
ko se luna mi blišči,
biti mi je srčna želja
v krilu tvojem slednje dni.

○ ○

9. Zbor ciganov iz spevoigre „Vračara“.

Tanana, tanana, of tanana,
da bu liki čušmanda,
tanana, tanana, of tanana
tinka teto šimkamo
da bu liki čušmando
of tanana, of tanana.

Nek se čekič ori
gdes ciganski zbori;
dok ustraje panj
i naš nakovanj.

Mi cigani odabrani
što nadjemo, to izbrišemo;
bilo ovo, ili ono
sve je nama melem sam.

Spevoigro „Vračara“ je zložil Davorin Jenko leta 1881. v Belemgradu. Uprizorila se je prvič v Belgradskem gledališču. Igrali so jo 40 krat istotam in je še danes na repertoarju Belgradskega in Novosadskega narodnega gledališča.

○ ○

„Kosovo.“ Zložena v Belemgradu leta 1872. Tu se je tudi prvič sviral. Uvertura spominja na žalostni boj, ki je bilo v njem uničeno srbsko carstvo po Turkih na Kosovem polju leta 1389.

○ ○

10. Mlada Jelka.

Zložena leta 1874. — Besede od *M. Bana*.

Mlada Jelka ljubi Janka
kao život svoj;
ma i tajno što ne dodješ
meni Janko moj?

„Več ti nikad, tužna Jelko,
doč ne mogu, vāj!
Ob noč straže sa svih strana
paze zamak, znaj!“

Ja ću doći bilo straža
il ne bilo jih,
izmedj noža i pušaka
doć ću njihovih.

Da i oluj more digne
iz ponorna dna,
jednako me, Jelko, čekaj
doći ću ti ja.

„Straže oca móg nemilog
prevari ču ja,
probudit jih niko neće
iz duboka sna.

Samo dodji, o moj Janko,
samo dodji ti,
ja inače od žalosti
hoću t' umrjeti!“

Dosta, dosta kad se bude
polovila noć
ja ću tiho u ladjici
pod zamak ti doć!

Kad ponoći bilo, Janko
k zamku vozaše
i nemirnom njega dušom
Jelka čekaše.

Cekaše ga i čekaše,
svu tu dugu noć;
veleć: reče, da će doći
i dojsta će doć.

S bjelom zorom ona nadu
svu izgubi več,
al i svoju održa joj
vjerni Janko rječ:

On pod zamak njoj je došo,
on joj stoji tu,
al na prsma nož sred grdne
rane zabjen mu!

11. Kvartet iz spevoigre „Vračara“.

Kvartet iz spevoigre „Vračara“. (Glej 5 c.)

Bože moj, gde sam ja?
Ovdje lepše sunce sja.
Kad bi ovo bio san,
neka traje noć i dan.
No, ako se ne varam,
danas treba, da se venčam.
Ako me rado ima evo

sad vam kažem svima
srce ću joj moje dat,
i z njom ću se ja venčat.
Čuješ, čuješ, čuješ li
gledaj, gledaj sad,
kako bunca boljar mlad.

12. Vabilo.

Zložena leta 1870. v Cerkljah na Gorenjskem.

Ljubica, pojd' z menoj,
lepa je noć nocoj,
bova svat'vala,
ljubica, pojd' z menoj!

Luna naj bode mi
priča molčeča,
k plesu naj gode mi
voda šumeča;

zvezde pa zlate
pridejo v svate.
Ljubica, pojd' z menoj,
nič se nikar ne boj!

S. Jenko.

13. Naprej!

Naprej, zastava Slave,
na boj! junaška kri!
Za blagor očetnjave
naj puška govori!

Z orožjem in desnico,
nesimo vragu grom!
Zapisat v kri pravico,
ki tirja jo naš dom.

Draga mati je prosila,
roke okol vrata vila,
je plakala moja mila:
„Tu ostani, ljubi moj!“

Z Bogom, mati, ljubca, zdrava!
Mati mi je očetnjava,
ljubca moja: čast in slava,
hajd'mo, hajd'mo zánjo v boj!

Naprej!

S. Jenko.

O postanku „Napreja“ piše mojster Davorin Jenko v 3. zvezku letošnjih „Novih akordov“ takole:

„Dne 16. maja 1860. leta je zložil Davorin Jenko pesem „Naprej zastava Slave“. Davorin je pri neki priložnosti zaprosil Simona Jenka, da bi zložil pesem, katera bi bila pripravna za koračnico, da se poje pri izletu.

Čez nekoliko dni je dobil Davorin od prerano umrlega Simona pesem „Naprej“. Poskušal je večkrat, da jo komponira, ali ni mogel najti melodije, katera bi odgovarjala tekstu. Ves trud je bil zastonj.

16. maja popoldne gre v Baderjevo kavarno, ki je bila blizu vseučilišča. Tukaj je začel čitati staro „Presse“, ki je v podlitsku napadala in grdila slovenski narod načinom, kateri je bil svojstven temu Sloventstvu vedno sovražnemu listu. Ta članek je Davorina tako razsrdil, da je vrgel ta list stran in šel iz kavarne. Na ulici začne naenkrat peti tiho v sebe „Naprej zastava Slave“! Ustavlja se in ves začuden reče: Glej! tako dolgo sem se brezuspešno mučil, da bi dal napev tej pesmi, a sedaj v moji razburjenosti vsled Prešine grdnje na slovenski narod našel sem nenadoma napev pesmi: „Naprej zastava Slave“. Davorin gre v Prater in v gostilni „zum Hirschen“ napiše to pesem tako, kakor se še danes poje.

Prvikrat se je pela v javnosti dne 22. oktobra 1860. l. na besedi „Slovanskega pevskega društva“ v dvorani pri „Sperlu“ na Dunaju v navzočnosti mnogoštevilnega slovanskega občinstva. Njeni glasovi so elektrizovali vse navzoče občinstvo tako, da odobravanja ni hotelo biti ni konca ni kraja. Takoj na to se je raznesla pesem po vsem Slovenskem ter je malone postala narodno blago. A tudi ostali slovanski narodi so jo brzo sprejeli, in tudi med njimi se je istotako udomačila kakor v Slovencih. Posebno čehi in Hrvati niso pozabili pri slavnostnih prilikah na to navduševalno himno. Pruske vojne muzike so jo pri vходу in izhodu iz Češke 1866. leta svirale, a ruske vojne muzike pri vходу v Plevno, Sofijo in Kars.“

Pripominjamo, da je himna „Naprej“ izšla tudi v angleškem prevodu.

